

**NA LETA VANIGIRA
HIBRU
Na Vuresi Makaliana Na
Omea Ara Totu Tana Papi
Iani**

Aia e marea na leta iani, e marevanigira kesa na alaala na tinoni Kristiano i laoqira nogo na Tsiu. Na Kristiano vaolu girani, ara gini rota loki rongona visana gaqira verakolu ara tovokakaia laka kara tukapusigira ma kara mololea niqira tutuni Kristiano. Maia e marea na leta iani vanigira ke gini malagaisigira i laona niqira tutuni.

E adikae gokona vanigira tu tolu na omea manana pukuga:

- 1) Laka a Iesu aia nogo na Dalena God saliu. Me sauvulagia laka e rongomangana saikesa na Tamana tana rota loki aia e pirugira. Me laka a Iesu na Dalena God e loki putsikae liuliu baa vanigira na propete sui tana Taso ni Oka, me vanigira goto na angelo, me vanigotoa a Moses.
- 2) Me laka God nogo e molomaiginia a Iesu ke lia na Manetabu kalavata, loki putsikae liusigira na manetabu sui tana Taso ni Oka.
- 3) Me laka tana rongona nogo a Iesu, ti igira na tinoni ara tutunina ara gini dona na mauri tania na sasi, ma na matagu, ma na mate. Me laka a Iesu aia segenina moa e dona ke tusu vanigira na mauri saliu manana.

Maia e sauvulagigotoa laka niqira sasaga na lotu na Tsiu, ma niqira kodoputsa ara naua, igira na nununa moa na omea a Iesu e naua me manalia kalina aia e sausegenina tana gai ulutaligu.

Mi muri, me raigira na Kristiano vaolu kara moro ba kalavata moa i konina a Iesu. Kara noru saikesalia, ma kara malagai na berengiti na rota sui e gadovigira tana rongona niqira tutuni. Mi tana susuina aia e mologira visana na tosasaga ma na parovata vanigira.

Na Omea Ara Totu Tana Papi Iani

A Iesu Kristo aia nogo na Dalena God saliu 1:1-3

A Iesu e paladato liusigira baa na angelo sui 1:4-2:18

A Iesu e loki liusikaira baa a Moses ma Josua 3:1-4:13

Gana loki tsapakae nina aqo manetabu a Iesu 4:14-7:28

Gana loki tsapakae nina taso vaolu a Iesu 8:1-9:28

Na mateana a Iesu aia moa e veoa na sasi 10:1-39

Na aqona na tutuni manana 11:1-12:29

Na vatana na sasaga e dou i matana God 13:1-21

Na susuina na leta 13:22-25

God e Molovanigita Nina Goko Tana Mangana na Dalena Segeni Nogo

¹ Danga kalina i sau, me lelevoga tana vatana na sautu, God e goko vanigira na mumuada tana mangaqira na propete.

² Mi dani eni, tana taguda igita, na susuina na tagu, aia God e goko vanigita tana mangana na Dalena segeni nogo. Me kolunogoa na Dalena segeni ia ti God e volaginigira i sau na omea sui i gotu mi lao. Maia God segenina nogo e vilia aia ke tamanigira na omea sui lakalaka tana susuina na dani.

³ Maia nogo e saumakali vanigita na mararana God; maia goto nogo na nununa laka segeni nogo God, mi tana susuligana nina goko aia e tangoli kakaiginigira na omea sui i gotu mi lao. Mi murina aia e sese mateqira sui niqira sasi na tinoni, maia e ba totu i gotu tana madoana God aia e Susuliga Tsapakae.

Na Dalena God e Loki Tsapakae Liusigira Sui na Angelo

⁴ Na Dalena God e loki tsapakae baa liusigira sui na angelo, vaga saikesa nogo na soa aia God e sauania e loki tsapakae baa liusigotoa na asaqira igira.

⁵ God e tau lelee tsarivania ke kesa vidaqira nina angelo na goko vaga iani:

“Igoe na Dalequ.

Mi dani eni nogo inau au lia na Tamamu.”

Ma God e tau goto gini goko tana rongona ke kesa vidaqira na angelo kalina aia e tsaria:

“Inau sauba kau lia na Tamana.

Maia sauba ke lia na Dalequ.”

⁶ Mi kalina God e vangaraua ke molomaia i lao eni na Dalena botsaida, maia e tsarivaganana:

“Igira sui nina angelo God, niqira aqo kara samasama vania aia.”

⁷ Mi tana rongoqira igira na angelo maia God e tsarivaganana:

“God e aqosigira nina angelo,
kara vano tsaku vaga na guguri,
ma kara maka vaga na iruna na lake.”

⁸ Mi tana goko e kalea na Dalena segeni nogo, God e tsaria:

“!Nimu tamani, igoe Taovia God,
sauba ke totu kalavata, me utu ke sui!
O tagaovigira nimu tinoni tana pede goto.

⁹ Igoe o reingaoa na omea e goto,
mo reisavia na omea e sasi.

Aia nogoria na rongona te aia God, nimu God, e viligo,
me tusuvanigo na magemage ma na tangisoa e loki tsapakae liusigira sui gamu duli.”

¹⁰ Maia e tsarigotoa:

“Igoe Taovia, tana tuturigana tsotsodo igoe o aqosia na barangengo,
mi tana limamu segeni goto nogo igoe, o aqosig-
inia na baragata.

¹¹ Migira na omea sui, sauba kara nangaligi lee kesa dani,

migoe moa sauba ko totu kalavata.

Eo, sauba igira sui kara nguta lee vaga na polo.

¹² Migoe, sauba ko bunigira vaga o bunia na polo tsavugotu,

mo ko oligira vaga kalina igira na tinoni ara olia na poloqira.

Migoe segeni moa e utu ko oli.

O totu atsa saviliu, ma na maurimu igoe e utu ke sui.”

¹³ Ma God e tau saikesa goto tsarivania ke kesa vidaqira nina angelo na goko vaga iani:

“Ko totu ieni tana madoaqu,
poi tsau kalina kau livugira sui gamu gala i
vavana tuamu, ma kara tseka vanigo.”

¹⁴ ?Me ti vaga ia, me laka nagua moa igira na angelo? Igira na tarunga, mara aqo vania God. Ma God e mologira kara mai sangagira na tinoni igira nogo aia e ngaoa kara mauri saliu i konina i baragata.

2

God e Nausautuna Igita Ka Gini Mauri Saliu i Konina

¹ Aia nogoria na rongona ti nida aqo igita ka tangolikakaigira baa pipi na sasani manana sui igita a rongomigira nogo, ma ka gini tau tova bamai lee.

² I sau na gokona God vaga ara turuputuna igira na angelo vanigira na mumuada, e labamaka nogo laka ara mana. Masei tinoni moa ti aia e petsakoe me tau murigira, aia e adia na kede vaga e ulagana nina sasi.

³ ?Vaga ia, me sauba ka koegua igita, ti ka savilaginia na kede, kalina igita a tau nogo gini boe na muriana na sautu e kalea na mauri saliu i konina God? Ma God segenina nogo aia e ida na gini turuputuna tana rongona na sautu ia.

Migira ara rongomia na turuputuna i konina God, igira nogo ara tabemaia vanigita igita.

⁴ Mi tana tagu ia, ma God e paboginia niqira goko tana nauana danga na vatana na valatsatsa ma na omea ganataga, mi tana tuvariana nina

vangalaka na Tarunga Tabu vaga nogo aia e pedea.

A Iesu e Idagana Vanigita na Sautu Na Mauri Saliu

⁵ God e tau molovanigira na angelo na aqo na tagaoviana na barangengo vaolu aia sauba ke mai, aia nogo na barangengo igita a gini goko matena kalina ia.

⁶ Tagara. Me vaga ara marea kesa nauna tana Mamare Tabu mara tsaria:

“?Nagua vaga sagata igira na tinoni, ti igoe God, o ba padalokigira vaganana ia?

?Ma nagua sagata na tinoni, ti igoe o reitutugu sosongoligira vaga ia?

⁷ Igoe o moloa kara palatsuna vanigira na angelo kesa moa tana tagu tetelo;

mi kalina eni, igoe o ba molokaegira kara paladato baa,

me ke tangi loki na soaqira.

⁸ Mo molovanigira igira kara tagaovia pipi na omea sui lakalaka.”

Eo, mi tana turina na Mamare Tabu iani, igita a tsokoa laka God aia nogo e molovanigira na tinoni “kara tagaovigira pipi na omea sui lakalaka”. Mi tana e gini labamaka laka e goko kalegira sui lakalaka pipi na omea. Me mana nomoa laka kalina eni, igita a tau vati reia na tinoni kara tagaovigira pipi na omea sui lakalaka.

⁹ Mi kalina eni igita a donagininogoa laka na tsaqina goko na Mamare Tabu girani ara gado saikesa nogo i konina a Iesu. Rongona e kesa moa tana tagu tetelo, aia e palatsuna vanigira na

angelo, matena tana nina galuve God vanigita na tinoni, aia e pedevania a Iesu ke mate tuguda igita na tinoni sui. Mi kalina eni, rongona nogo nina rota ma na mateana na tuguda igita, ti aia e gini paladato saikesa me tangi loki na soana.

¹⁰ Ma God, aia e vusagira na omea sui me maurisigira babaa, aia nogo e ngaoa laka ke adigira kara danga na dalena, ma kara gini tamanipata kolua i baragata. Aia nogo na rongona te e pedevania a Iesu ke rota loki ke gini suivisuginigira na tinoni sui. Rongona a Iesu nogo e idagana vanigita na sautu na mauri saliu i konina God.

¹¹ Aia e vulimalegira na tinoni tania niqira sasi, migira sui aia e vulimalegira nogo ara tamanina e kesa moa na Tamaqira. Aia nogo na rongona ti a Iesu e tau gini vangamaa na soaginiaqira laka igira na tasina aia.

¹² Maia e tsarivaganana vania God,
“Sauba kau turupatuna vanigira na tasiquna na omea sui igoe o naua.
Ma kau tsonikaego i laona niqira saikolu.”

¹³ Me tsarigotoa:
“Minau sauba kau noru saikesalia moa God.”
Me kesa goto tana tsaqina tavosi aia e tsaria:
“Iani nogo inau, kolugira na dalequ sui God e tusugira vaniau.”

¹⁴ Igira sui na dalena vaga nogo a Iesu e gini goko iani, igira nogoria na tinoni ara tamanina na koniqira ma na gabuqira. Ma Iesu goto e lia tinoni atsa vaga goto igira, me patakolugira tana puku tinoni. Aia e nauvaganana ia, rongona e ngaoa laka tana mateana segeni nogo ke gini

tsogori pukalia na susuligana na tidao seko, aia e susuliga kaputia na mate,

¹⁵ Me ke maurisiginigira igira ara vaga na tseka, rongona tana mauriqira popono ara matagunia moa na mate.

¹⁶ Mi tana e gini labamaka laka a Iesu e tau mai rongona ke sangagira igira na angelo. Tagara. Me vaga ara marea tana Mamare Tabu, “Aia e mai ke sangagira na kukuana a Abraham.”

¹⁷ Aia nogoria ti nina aqo aia ke lia kesa atsa kolugira na tasina tana omea sui. Me ke gini lia niqira Mane Tabu Loki e galuve sosongoligira, me mana saviliu tana nina aqo vania God. Me vaganana ia, ke gini sese matena niqira sasi na tinoni.

¹⁸ Mi kalina eni, e tangomana vania aia ke sangagira igira ara rota tana tabotabo, rongona aia segenina nogo e vatsangigotoa na rota ma na tabotabo.

3

A Iesu e Loki Tsapakae Liusia a Moses

¹ !Igamu na tasiq Kristiano, igamu goto God e viligamu! E dou kamu pada sosongolia moa a Iesu, aia God e molomaiginia ke lia nida Mane Tabu Loki igita sui a tutunina aia.

² A Iesu e naudou saikesalia na aqo God e molovania, vaga moa a Moses i sau aia e naudoua nina aqo i laoqira nina tinoni God i sau.

³ Me tugu sosongolia God ke tsonikaea a Iesu liusia a Moses, vaga nogo na tinoni ara padalokia baa na mane aia e logoa kesa na vale, liusia na vale aia e logoa.

⁴ Ti vaga kesa na vale ke tuu, me kilia kesa na tinoni ke logoa, maia God nogo e aqosigira na omea sui lakalaka.

⁵ Ma Moses e naudoua nina aqo i laoqira nina tinoni God, me gini goko tana rongogira na omea God sauba ke tsarimaia i muri baa.

⁶ Ma Iesu Kristo, aia na Dalena manana God, maia e naudou sosongolia nina aqo na reitutu-guana na valena God. Migita nogoria a vaga kesa nina vale God, ti vaga igita ka tukakai tana nida tutuni, ma ka noru saikesalia laka tana susuina sauba ka adia na omea igita amesia i konina.

Igira Ara Tau Tutunina e Utu Goto Kara Sangasage Tana Vera na Mango

⁷ Me vaga ia, miani nogo na goko vaga e tsaria na Tarunga Tabu:

“Ti vaga i dani eni kamu rongomia na gokona God,

⁸ ma kamu laka goto na baribari, vaga ara naua na mumuamui i sau, kalina igira ara tuu, mara peaa na mangana God tana legai mangu, mara tovolea.

⁹ Eo, i tana nogoria igira na mumuamui ara tovoleau inau, atsa moa ti ara reilakana nogo na omea dou sui inau au naua vanigira i laona vati sangavulu na ngalitupa.

¹⁰ Aia nogo na rongona te au gini kore vanigira na tinoni girani, mau tsaria, ‘Pipi kalina na tobaqira e totu ao taniau, mara tau tami na muriana niqo goko.’

¹¹ Mau kore sosongo, mau gini vatsa mau tsaria:

'!Sauba ke utu saikesa vanigira goto na mai sangasage koluau tana vera na mango!' "

¹² Igamu gaqu tutuni kolu, kamu parovata dou, ke tau goto totu kesa i laomui e kuma sosongo na tobana, me voo na tutuni, ke tuu me ke piloligi tanigotoa na God mamauri.

¹³ Eo, i dani eni nogo vaga ara marea tana Mamare Tabu, me pipi dani goto kamu vaiparovatavigi, ma kamu vaisangagi. Rongona ke gini tau goto totu ke kesa i laomui ke baribari sosongo, me ke tamivania na sasi ke raqa sasilia.

¹⁴ Rongona ti vaga igita ka totu kakai babaa tana tutuni igita a tamanina tana idana poi ke tsau tana mate, me sauba igita sui ka tamanina pata kolua a Iesu Kristo tana omea sui aia e tamanina.

¹⁵ Iani nogo na goko e totu tana Mamare Tabu: "Ti vaga i dani eni kamu rongomia na gokona God, ma kamu laka goto na baribari, vaga ara naua na mumuamui i sau, kalina igira ara tuu, mara peaa na mangana God."

¹⁶ ?Masei gira na tinoni ara rongoiminogoa na gokona God, mi muri mara tuu mara peamangana moa? Igira sui nogoria a Moses e adiligigira tania na vera ni Ejipt.

¹⁷ ?Masei igira God e kore vanigira i laona e vati sangavulu na ngalitupa? Igira nogo na tinoni ara sasi tana legai mangu, mi tana ara viri puka mara mate.

¹⁸ ?Mi kalina God e vatsa me tsaria, "Sauba ke utu goto vanigira kara sage tana vera na mango,"

masei God e goko kalea kalina e goko vaga? E kalegira nogo igira ara peaa na mangana.

¹⁹ Vaga ia, migita a reia laka tana rongona nogo igira ara tau tutunina, te e gini utugana vanigira na sangasage tana vera na mango.

4

¹ Mi kalina ia, ma God e vekenogoa vanigita laka sauba igita ka sangasage kolua aia i laona na vera na mango. Me dou baa ti igita ka parovata ma ka tau petsakoe, me ke gini tau utugana vania ke kesa i laomui na sangasage i laona na vera na mango God e vekenogoa vanigita.

² Igita a rongomi sui nogoa na Turupatu Dou vaga goto ara rongomia igira. Eo, igira goto ara rongominogoa na turupatuna, me tau moa pelugira, na rongona kalina igira ara rongomia mara tau lelee tutunina.

³ Migita a tutunina nogo, me sauba ka sangasage tana vera na mango God e vekea, vaga aia e tsarinogoa,

“Au kore sosongo, mau vatsa mau tsaria:

‘!Sauba ke utu saikesa vanigira goto na mai sangasage kolua tana vera na mango!’ ”

God e tsaria na goko iani, atsa moa ti e sui nogo nina aqo tuu kalina aia e aqosia na barangengo.

⁴ Tana Mamare Tabu igita a tsokoa na goko iani tana rongona na vitunina dani:

“God e mango tania nina aqo sui tana vitunina dani.”

⁵ Maia nogoria na vatana na mango vaga ia God e goko kalegoota kalina aia e tsarivaganana:

“!Sauba ke utu saikesa vanigira goto na mai sangasage koluau tana vera na mango!”

⁶ Migira ara ida nogo na rongomiana na Turupatu Dou mara tau tutunina, ara tau sangasage tana vera na mango God e vangaraua vanigira rongona ara tau tutunina. Eo, me vaga ia, me sauba kara visana nomoa na tinoni tavosi kara sangasage i laona.

⁷ Aia na rongona te God e titia kesa goto na dani tavosi, me soaginia “I dani eni.” Murina ara putsu nogo danga na ngalitupa, maia God e gini goko goto tana mangana a David tana tsaqina na Mamare Tabu iani,

“Ti vaga i dani eni kamu rongomia na gokona God,

ma kamu laka goto na baribari.”

⁸ Me ti vaga a Josua e tudumigira sui nogo na tinoni ni Israel tana vera na mango God e vekevanigira, me tagara goto sa rongona ti God ke gini goko goto i muri tana rongona kesa goto na dani tavosi.

⁹ Me tagara. Aia e gini goko nomoa, maia nogoria na rongona ti igita a gini dona laka igira nina tinoni God sauba kara mango, vaga nogo God aia e mango tana vitunina dani.

¹⁰ Rongona aseu ti vaga ke sage tana mango vaga God e vekea, me sauba ke mango rago tania nina aqo segeni, vaga nogo kalina God goto e mango tania nina aqo segeni.

¹¹ Vaga ia, me dou baa ti igita sui ka tovokakaia na sangasage tana vera na mango vaga ia. Me tau dou ke kesa vidada ke gini utu lee vania na

sangasage i laona, rongona aia e tau tutunina vaga ara naua igira i sau.

Na Gokona God e Aqo Susuliga

¹² Na gokona God e totu mamauri saviliu, me aqo susuliga, me vavanga liusia baa na isi e vavanga ruka levu. Me dona ke tsulu tsapatugu i tana ara ka sai na tidaona ma na sasagana tinoni, na sulina ma na okana na sulina tinoni. Maia e pedegira pipi sui na papada ma na kili ara totu popoi i laona na tobana tinoni.

¹³ Eo, e tagara saikesa sa omea tangomana ke popoi tania God. Pipi na omea sui lakalaka i laogira na omea vovola sui ara totu malemale lee i matana aia. Migita sui sauba nida aqo goto igita ka tsaritutugua vania God nagua ma nagua igita a naua tana maurida.

A Iesu Nida Mane Tabu Loki Tsapakae

¹⁴ Vaga ia, me dou ti igita ka tukakai tana tutuni igita a tamanina nogo. Rongona igita a tamanina nogo e kesa nida Mane Tabu Loki Tsapakae, maia e vano saikesa nogo i matana God i gotu vasau, maia nogoria a Iesu Kristo na Dalena God.

¹⁵ Nida Mane Tabu Loki ia, e tau vaga kesa ke tau dona ke vatsangi kolugita tana malukuda. Tagara. Nida Mane Tabu Loki igita, e vatsangigo-toa na tabotabo sui vaga ara gadovigita igita, me tau moa gini puka tana sasi.

¹⁶ Vaga ia, migita ka malagai, ma ka laka na matagu na ba varangisiana nina sasana na totukae God i tana nogo e totu nina vangalaka. Mi tana aia sauba ke galuvegita me ke vangalaka vanigita, me ke sangagita tana tagu na rota.

5

¹ Igita sui a dona nogo laka pipi sui na mane tabu loki aia God nogo e viligira i laoqira niqira tinoni segeni nogo igira, me molokaegira kara naua na aqo vania God tana asaqira niqira tinoni. Ma kara savori vania God niqira vangalaka ma na kodoputsa matena niqira sasi.

² Me rongona aia segenina nogo e tinoni maluku goto danga tana nina sasaga, te e tugua aia ke tsalapo kolugira igira ara tau dona dou mara gini liu sasi.

³ Me rongona aia segenina nogo e maluku lee, te nina aqo ke savoria na kodoputsa tau tana rongona moa niqira sasi na tinoni tavosi, mi tana rongona nina sasi segenina goto aia.

⁴ Tau nina aqo kesa tinoni ke vili segenina ti ke lia na mane tabu loki. Tagara. God segeni moa nina aqo ke vilia na tinoni ti ke lia na mane tabu loki vaga nogo aia e vilia a Aaron i sau.

⁵ Me vaga goto a Iesu Kristo, aia e tau goto vili segenina ti ke lia na mane tabu loki. Tagara. Ma God nogo e vilia me tsarivania,

“Igoe na Dalequ;
mi dani eni inau au lia na Tamamu.”

⁶ Me kesa goto tana tsaqina tavosi e tsaria,
“Igoe nogo ko mane tabu saviliu,
vaga nogo a Melkisedek.”

⁷ Mi kalina a Iesu e mauri i barangengo, me danga kalina aia e nonginongi kakai me ngangai dato (vania) God, rongona aia segeni taingoimana ke maurisia tania na mate ti vaga aia ke ngaoa. Ma na rongona a Iesu e kukuni

tania God, me molotsuna segenina i matana, te aia God e rongomiginia nina nonginongi.

⁸ Me atsa moa e dalena nogo God aia, maia e sasani na rongomigoko tana rota e gadovia.

⁹ Mi kalina aia e pirugira na omea sui na Tamana e pede vania, mi tana aia e gini lia na pukuna na mauri saliu vanigira sui ara muria nina goko.

¹⁰ Ma God e molovania aia ke lia na mane tabu loki vaga nogo a Melkisedek.

Igita Ka Laka na Sasaga Mala Baka Moa

¹¹ Ara danga sosongo na omea e tugua kau tsaria tana rongona na omea vaga girani. Me kakai moa vaniau na tsaritutugudouana vanigamu, rongona amu kisa sosongo tana lausasani.

¹² Amu sasani oka nogo, me tugu sosongolia nogo kamu tuu igamu, ma kamu sasanigira goto na tinoni tavosi. Me tagara moa. E kiligotoa ke kesa ke sasanigamu tugua na sasani pukuga tana rongona na gokona God. Igamu amu vaga moa na meomeo tetelo ara inu tsutsu moa, mara tau vati loki tugua kara gania na mutsa kakai.

¹³ Asei ti vaga e kilia ke visutugua tana tuturigana na sasani pukuga, aia e vaga na baka tetelo e ngaoa moa ke inu tsutsu. Me tau vati sasaga tugua ke donaginia nagua e goto ma nagua e sasi.

¹⁴ Na mutsa kakai, gaqira moa na tinoni ara loki, mara lavu nogo na reigadoviana nagua e dou ma nagua e seko.

6

Igita Ka Gatsu Baa Tana Sasani Loki

¹ E dou ti igita ka tau visutugua sailagi moa tana tuturigana na sasani pukuga na tutuni Kristiano. Ida gita, ma ka gatsu baa tana sasani loki. Ka laka na totu matengana moa na visu sailagi tana pukuna na sasani igita a adinogoa tana idana. Na omea vaga girani: laka nida aqo ka piloligi tanigira na aqo tagara rongona, ma ka aro baa tana tutuni vania God;

² na sasani tana rongona na lesovitabu ma na mololima tana lovana tinoni; ma na maurivisutugua tania na mate, ma na pede loki.

³ !Ida moa ma ka gatsu baa! Maia nogoria ka naua kalina ia, ti vaga God ke tamia.

⁴ ?Sauba ke koegua ti kara pilotobatugua ma kara padasavia niqira sasi igira ara mololenogoa niqira tutuni? Igira ara dona rago nogo na manana tana rongona God. Ara adinogoa na vangalaka ni gotu, ma gaqira tuva tana nina vangalaka na Tarunga Tabu.

⁵ Ara donagininogoa laka nina goko God ara doulaka sui. Mara reigira nogo na omea loki sui aia God e aqosigira tana susuligana segeni, igira nogo na papadana na omea sauba kara laba tana susuina na dani.

⁶ !Eo, mi muri, migira ara tuu, mara molole-tugua niqira tutuni! Aia na rongona ti e gini utugana sosongo vanigira kara pilotobatugua tania niqira sasi. Rongona tana nauvaganana ia, e vaga moa ti igira ara pogatugua babaa moa na Dalena God tana gai ulutaligu, mara paluvangamana i mataqira na toga.

⁷ God nogo e tabua na kao tana e tumulia na usa, me gini malobu, me dato dou me lakaga na mutsa, me pelugira ara tamanina na uta.

⁸ Me ti vaga ke dato moa na itai kokonaga ma na buruburu seko i laona, mi tana e tau lelee pelu na uta. Me utu ke oka ma God ke ketsoa me ke nanga lee tana lake. Maia ke nauvaganana goto vanigira igira ara sove na pilotoba tania niqira sasi.

⁹ Migamu na kulamami galugaluve, e atsa moa ti igami ami goko kakai vaga ia vanigamu, mami donagininogoa laka igamu e utu kamu naua na omea seko vaga ia. Amu muridounogoa na sautu e kalea na mauri saliu.

¹⁰ God e goto laka me voo na pede riu. E utu ke padalea nimui aqo dou amu naua, ma na galuve amu saunogoa vania aia kalina amu aqo galuve mamu sangagira babaa moa na tasimui Kristiano.

¹¹ Tana tobamami popono, ami amesia laka pipi kesa vidamui ke madodo babaa tana aqo galuve vaga ia poi ke tsau tana susuina, mi tana ti kamu tamanina na vuana na omea amu amesia.

¹² Igami ami tau ngaoa igamu kamu totu gato lee. Mami ngao sosongolia kamu reinunu i koniqira igira ara tutunina kakai, mara berengiti poi tsau ara adia na peluna vaga God e vekenogoa vanigira nina tinoni.

God e Utu Ke Tau Manalia na Omea Aia e Vekea

¹³⁻¹⁴ Kalina God e tuu na nauana nina veke vania a Abraham, maia e tsarivania, "Au vekevanigo laka sauba kau tabugo, ma kau sauvanigo ke danga na kukuamu." Ma God e vatsa laka ke

manalia na omea aia e vekea. Me gini vatsa tana asana segeni ia, rongona e tagara goto ke kesa ke loki liusigotoa ia e tugua aia ke gini vatsa.

¹⁵ Maia Abraham e berengiti me pipitu poi tsau kalina aia e adia na vuana na omea vaga God e vekevania.

¹⁶ Tana niqira lavu na tinoni, kalina ti vaga kesa ke tuu na vatsa, maia sauba ke gini vatsa tana asana ke kesa ke loki liusia aia. Mi kalina aia e vatsa sui nogo vaga ia, mi tana e sui lee na vaisuguradigi.

¹⁷ God e ngaoa ke labamaka laka e utu saikesa vania ke olitugua nina pede vanigira igira sauba kara tamanina na omea aia e vekea. Te aia e tuu, me paboginia na vatsa nina veke.

¹⁸ E utu sosongo vania God ke oli kaira na omea karani, na vatsa ma na veke, rongona e utu sosongo vania God ke pero. Me vaga ia, ma na goko vaga karani e tugua nomoa ke kakaisigita, igita a toturavi nogo i konina God. Ma ka gini norukakaia laka sauba God ke manalia na omea aia e vekenogoa vanigita.

¹⁹ Ma na noruana kakai vaga ia, e lia vaga nogo ti na piniti vania na maurida. E gini tatango kakai, me utu goto ke olaola, me sangagita na liusage i matana God, vaga na Mane Tabu Loki e liusage i murina na polo katsi i levugana patupatu na Nauna Tabu i laona na Vale Tabu.

²⁰ I tana a Iesu e idagana vanigita nogo, me lia nogo nida Mane Tabu Loki kalavata, vaga nogo a Melkisedek.

A Melkisedek na Mane Tabu

¹ Na mane iani a Melkisedek e taovia tsapakae i Salem, maia nina manetabu goto God Susuliga Tsapakae. Mi kalina a Abraham e visumai nogo talu kesa tana vailabu, me managana me labutugira tu vati na taovia tsapakae tavosi, ma Melkisedek e ba tsodoa i sautu me tabua.

² Ma Abraham e tusovania a Melkisedek kesa na sangavulunina turina na omea e laua tana vailabu. Na kesanina na rongona na soa a Melkisedek, "Taovia na Pede Goto". Me matena aia e taovia tsapakae goto i Salem, ma na goko Salem e vaga moa Rago, te na rongona goto na soa ia, "Taovia na Rago".

³ A Melkisedek e tau goto tamani tamana se tinana, se na mumuana. Ma na maurina e tau tuturiga me tau goto tamani susuina. E vaga saikesa nogo na Dalena God. Aia e manetabu saviliu moa.

⁴ !Mi tana nogo igamu amu reia laka a Melkisedek e loki tsapakae manana! Maia Abraham na mumuada loki igita, e saovania a Melkisedek kesa na sangavulunina turina na omea sui aia e laua tana vailabu.

⁵ Migira na kukuana a Levi, igira nogo na puku manetabu, mara marea tana Ketsa laka niqira aqo nogo igira kara adia i koniqira na tinoni ni Israel kesa na sangavulunina turina na omea ara tamanina, atsa moa goto ti igira sui na kamaqira, ma na kukuana goto a Abraham.

⁶ Ma Melkisedek aia e tau talu tana puku konina a Levi, me adia nomoa konina a Abraham kesa na sangavulunina turina nina omea. Mi

muri maia e tabua a Abraham, aia na mane e adia na vuana na omea God e vekea.

⁷ Igita a dona nogo laka aia e sau na tabu vania kesa, aia e loki baa liusia aia na tinoni e tabua.

⁸ Migira na manetabu ara adia kesa na sangavulunina turina i koniqira na tinoni, igira sui ara dona na mate. Maia Melkisedek, aia e adia kesa na sangavulunina turina konina a Abraham, aia e mamauri saviliu moa, vaga ara marenogoa tana Mamare Tabu.

⁹ Me tugua moa ka tsaria laka kalina a Abraham e tusua na sangavulunina turina nina omea vania a Melkisedek, maia Levi, aia e kesa e dona goto ke sanga na adiana kesa na sangavulunina turina, e sangapata kolugotoa a Abraham tana tusuana.

¹⁰ Maia Levi e tau moa vati botsa tana tagu ia, mi tana goko e tugua moa igita ka tsaria laka ia e totu idanogo tana gabuna konina a Abraham na mumuana, kalina a Melkisedek e tsodoa a Abraham tana sautu.

¹¹ ?Ti vaga tangomana moa ka gini totugoto nogo i matana God tana muriana moa na Ketsa, vaga igira na puku manetabu konina a Levi ara adidatoa i konina God me baa vanigira na tinoni ni Israel, ma na rongona gua goto ti igita kalina ia ka kiligotoa ke kesa segeni na vatana na manetabu ke labamai vanigita, aia kesa ke vaga nogo a Melkisedek, me ke tau vaga a Aaron?

¹² Rongona ti vaga God ke pada na oliana na puku manetabu, me kiligotoa ke olia na ketsa.

¹³ Ma Iesu Kristo nida Taovia, aia au gini goko laka aia e manetabu, aia e talu kesa tana

duli segeni. Me tagara kesa na mane tana duli konina aia ke dona ke tangolidatoa na aqona na manetabu.

¹⁴ Eo, na tinoni sui ara donagininogoa laka a Iesu e botsa tana puku konina a Juda. Ma Moses aia e tau gini goko tana rongona na puku konina a Juda kalina aia e gini goko tana rongoqira na manetabu. E gini goko moa tana rongona na puku konina a Levi.

A Iesu na Mane Tabu Loki Atsa Vaga Nogo a Melkisedek

¹⁵ Me gini maka dou baa na rongona na omea iani: laka e labamai nogo kesa segeni na manetabu tavosi, maia e vaga saikesa nogo a Melkisedek.

¹⁶ Aia e lia na manetabu, me tau tana vaitugugi datodato tana puku tinoni. Tagara. Aia e gini tuu moa tana susuligana na maurina segeni e voo ke sui.

¹⁷ Rongona ara marenogoa tana Mamare Tabu mara tsaria vaganana, "Igoe nogo ko manetabu saviliu vaga nogo a Melkisedek."

¹⁸ Vaga ia, ma na vovorona na ketsa ni sau e totu puka nogo, rongona e maluku me tagara nogo sa rongona kalina eni.

¹⁹ Rongona e tau nogo tugua nina Ketsa a Moses ke mologotosigira na tinoni i konina God. Mi kalina eni, igita a tamanina na amesi dou sosongo baa, rongona a Iesu Kristo nogo e mologotosigita i konina God ti igita a gini tangomana na mai varangisiana God.

²⁰ Eo, ma God aia segenina nogo e gini vatsa laka a Iesu Kristo ke manetabu saviliu. Maia e

tau naua na vatana na vatsa vaga ia kalina igira i sau ara lia na manetabu. Tagara.

²¹ Ma Iesu moa aia e gini lia na manetabu tana rongona nogo na veke God e naua kalina aia e tsaria,

“Na Taovia e vatsa nogo,
me utu goto ke olia nina pede:

‘Igoe nogo ko manetabu saviliu.’ ”

²² Mi tana susuligana nogo na veke vaga ia, ti a Iesu e manali vanigita na taso vaolu e dou baa liusia na taso ni oka.

²³ Me kesa goto na omea e gini tavosi: ara danga sosongo na manetabu rongona ara dona na mate, mara gini vaitugugi babaa.

²⁴ Ma Iesu, aia e mauri saliu, ma nina aqo manetabu goto e totu saviliu. Vaga ia, me tau goto kilia ke kesa ke tugua.

²⁵ Maia nogoria na rongona ti a Iesu e tangomana, kalina eni me pipi tana tagu sui, na maurisiaqira na tinoni ara mai i konina God tana asana aia, matena e mauri saliu tana rongona nogo ke gini isutuguqira i konina God.

²⁶ Me ulagada sosongo nomoa igita ka tamanina kesa na Mane Tabu Loki vaga ia. Aia e tau vaga igita na tinoni seko. Aia segeni e tabu saikesa, me male saviliu, me tagara sa sasi konina, me paladato baa i gotu vasau.

²⁷ Aia e tau goto atsa kolugira na Mane Tabu Loki tavosi. Me tau kilia ke savoria pipi dani na kodoputsa matena nina sasi segeni talu, mi muri ti ke naua na savori matena niqira sasi na tinoni tavosi goto. Tagara. Aia e naua na savori

kesa moa kalina, kalina e sau segenina tana gai ulutaligu.

²⁸ Nina Ketsa a Moses e mologira na tinoni ara dona sasi kara lia na Mane Tabu Loki. Ma na veke God e naua me paboginia na vatsa e laba oka nogo i murina na Ketsa, me mologinia na Dalena segeni nogo, aia e gotolaka saviliu, ke lia nida Mane Tabu Loki.

8

A Iesu Nida Mane Tabu Loki E Totu i Baragata

¹ Iani nogo na omea pukuga tana goko igita a gini goko: laka igita a tamanina nogo kesa nida Mane Tabu Loki atsa vaga nogo a Melkisedek. Maia e totu nogo tana madoana God na Taovia Tsapakae i baragata, me tagao patakolua.

² Aia e tangolia na aqo na Mane Tabu Loki tana Nauna Tabu Loki Sosongo, i laona na valepolo aia segenina nogo na Taovia e turuvaginia, me tau turuvaginia sa tinoni.

³ Pipi sui na Mane Tabu Loki, niqira aqo kara savoria na sausau, ma kara kodoputsa vania God. Maia goto a Iesu nida Mane Tabu Loki igita, nina aqo ke tamanina kesa na omea ke savoria.

⁴ Ti vaga aia ke tototu moa i barangengo, me sauba e utu goto ke lia na manetabu, rongona ara totu nogo visana na manetabu, igira ara savoria na sausau muria niqira Ketsa na Tsiu.

⁵ Ma na aqo ara naua igira na manetabu, e vaga na nununa lee moa na omea e totu i baragata. Mi kalina a Moses e vangaraua na turuvaginiana na valepolo ngiti nina Vale Tabu na Taovia, ma God e tsarivania, “Ko reidoua ko aqosigira

pipi na omea sui muria na rereina na omea au sauvulaginogoa vanigo tana vungavunga.”

⁶ Baa, mi kalina eni, God e sauvania a Iesu na aqo manetabu e loki liusia baa niqira aqo na manetabu tavosi sui. Me atsa vaga goto na taso vaolu a Iesu e tuturigaa i levugaqira God ma nina tinoni, aia e dou liusia baa na taso ni oka, rongona e pukuga mai tana veke matena na omea dou baa.

⁷ Ti vaga e dou saviliu nogo na kesanina taso, me tau goto kilia na rukanina taso ke olia ia.

⁸ Ma God e reia laka e tau dou saviliu niqira sasaga nina tinoni, te aia e tuu, me tsarivanigira, “Ara maimai nogo na dani, e tsaria na Taovia, i tana inau kau naua kesa na taso vaolu kolugira na tinoni ni Israel, me kolugira goto na duli konina a Juda.

⁹ Me sauba ke tau vaga na taso au naunogoa kolugira na mumuaqira i sau, tana dani au tangolia na limaqira, mau tudumigira tania na vera ni Ejipt.

Migira ara tau lelee goto manalia niqira tabana na vaitasogi au naukolugira, aia nogoria na rongona ti inau au tau goto gini boeginigira.

¹⁰ Mi kalina ia, iani nogo na taso vaolu vaga sauba kau naua kolugira na tinoni ni Israel,

kalina ke laba na taguna, e tsaria na Taovia: sauba kau molo kalavatavigira niqiu ketsa tana tobaqira,

ma kau maregira tana kosuqira.

Me sauba kau lia niqira God,

migira kara lia niq̄u tinoni.

¹¹ Me sauba ke tagara goto ke kesa vidaqira ke kilia ke sasania gana vera kolu, se ke tuu me ke tsarivania kesa kulana, 'E dou ti igoe goto ko donaginia na Taovia.' Rongona igira sui sauba kara donaginiau inau, ke tuu tana tetelona, me ke tsau baa tana tinoni lokiloki.

¹² Minau sauba kau padalea niqira sasi, ma kau tau goto padavisua na omea seko ara naua."

¹³ Mi kalina God e gini goko matena na taso vaolu, maia e tsaria laka e pura sui nogo na kesanina taso. Me pipi na omea ti ke pura nogo, me sauba ke tau oka me ke nangaligi lee.

9

Na Aqona na Samasama Tana Taso ni Oka

¹ Tana kesanina taso, God e moloa visana na vovorona gana na samasama, me pitigotoa kesa na nauna i tana na tinoni kara baa ma kara samasama vania.

² Migira ara turuivaiginia kesa na valepolo, me ruka na voki i laona. Na kesanina voki ara soaginia na Nauna Tabu. Mi laona ara moloa na gai na mani molo datoana na bulu iruiru, ma na bela i tana e totu na bredi ara gini savori vania God.

³ Me kesa na polo katsi e votakaira ruka na voki. Mi murina na polokatsi ia e totu na nauna ara soaginia na Nauna Tabu Loki Sosongo.

⁴ Mi laona na voki tabu ia e totu kesa na bela ara aqosiginia na qolumila. Mi tana ara kodoa na buluna na gai uruuru. Me totu goto na Bokisi

na Taso ara aqosiginia na qolumila. Mi laona na Bokisi ia, e totu kesa na bilo qolu na “mana”, aia na mutsa e talu i gotu, e totu i laona. Me totu goto tana gana itoro a Aaron, aia e tavongani kutsu me tamani rauna. Mara ka totu goto ruka na pavavatu i tana e totu na mamarena na Ketsa.

⁵ Mi tabana i gotu na Bokisi ia, ara ka totu na titinonina ruka na angelo, na papadana laka God e totu manana i tana. Ma ka rapoqira kaira e tsavu poponoa na nauna ara soaginia na tama na galuve, aia na nauna i tana God e padalegira na sasi. Mau pada e tau gana tagu kalina eni, na tsaritutuguana pipi na omea sui tana rongona na valepolo ia.

⁶ Eo, mi kalina ara totu tovu sui nogo pipi na omea sui vaga gira, migira na manetabu ara sage i laona na kesanina voki tana valepolo na nauana niqira aqo tabu pipi dani.

⁷ Maia segenina moa na Mane Tabu Loki e dona ke sage i laona na voki tabu, me ke sage kesa moa kalina i laona kesa na ngalitupa. Me adia na gabu me sage kolua ke gini savori vania God na matena nina sasi segeni nogo ia, ma niqira sasi goto na tinoni tavosi.

⁸ Tana aqo vaga ia, na Tarunga Tabu e saumakalia laka kalina e tototu moa na aqona na kesanina voki, maia na Nauna Tabu Loki Sosongo e tau vati sangavi moa vania pipi tinoni na sage i laona.

⁹ Aia na papadana moa na omea e laba tana tagu ieni. Tana valepolo ia igira na manetabu ara savoria niqira sausau ma niqira kodoputsa vania God. Ma na omea vaga gira e tau tugua igira na

tinoni kara gini totugoto saikesa i matana God.

¹⁰ Rongona tana vatana na sausau vaga gira, ara gini aqo moa na mutsa ma na inu, me visana na vatana na vulivuli. Migira sui na sasaga vaga gira, ara kalea moa na omea ni taba. Maia God e tamia moa kara gini aqo na tinoni poi ke tsau kalina aia ke oli vaolusia na aqona na samasama vaniana aia.

A Iesu Kristo e Vaturia na Taso Vaolu Tana Gabuna Segeni Nogo Ia

¹¹ Ma Iesu Kristo e labamai nogo, maia nogo na Mane Tabu Loki tana rongogira na omea dou sui ara laba nogo. Ma na valepolo i gotu i tana aia e sage baa me naua nina aqo, aia e loki me dou sosongo baa. Mara tau aqosiginia na limana tinoni, me tau goto na omea ni barangengo eni.

¹² Mi kalina a Iesu Kristo e baa tana valepolo ia, maia e ba sage saviliu i laona na Nauna Tabu Loki Sosongo. Maia e tau goto adia na gabugira na naniqoti se na buluka ti ke ba sage kolua i tana. Tagara. Aia e sage kolua na gabuna segeni nogo ia e tave tana gai ulutaligu, me volivanigita na mauri saliu.

¹³ Na gabugira na naniqoti ma na buluka, ma na torana na dalena buluka kodokodo, ara tsirik- aginia tana koniqira na tinoni igira ara tau male tana vovorona na lotu. Ma na nauvaganana ia e naua mara gini male poroporo moa.

¹⁴ Eo, e mana rago nomoa na omea iani. !Ma na gabuna a Iesu Kristo e susuliga sosongo goto baa liusia na omea vaga ia! Tana susuligana nogo na Tarunga Tabu aia e totu saliu, a Iesu Kristo e sausegenina tana gai ulutaligu vaga na savori

laka saikesa vania God. Ma na gabuna aia e dona ke malesia na tidaoda tanigira pipi na vatana na aqo na lotu ara tau pelu, rongona ti igita ka gini totu saviliu moa tana aqo dou vania na God mamauri.

¹⁵ Aia nogoria te a Iesu Kristo e mai rongona aia ke tuturigaa kesa na taso vaolu, ti igira na tinoni God e viligira kara adia na peluna na mauri saliu aia e vekenogoa vanigira. Tana mateana aia, e nusiligia niqira sasi ara naua kalina ara mauri muria moa na kesanina taso.

¹⁶ Kalina ti kesa tinoni e naua kesa na taso, me kilia ke mate talu nomoa na tinoni ia, ti ke mana na taso aia e naua.

¹⁷ Rongona e utu ke mana kesa na taso kalina aia na tinoni e aqosia e mamauri moa. Tana murina moa na mateana aia ti ke mana na taso aia e naua.

¹⁸ Aia nogo na rongona ti na kesanina taso e kilia nomoa ke tareo talu na gabuna kesa na omea ti ke mana.

¹⁹ E ida talu a Moses e katevulagia vanigira na tinoni na vali ma na ketsa sui ara totu i laona nina Ketsa God. Mi muri, ti aia e adia na gabuna na buluka ma na naniqoti, me lalo koluginia na koo, me adia na vauvau tsitsibora me virigia tana qaqauna na gai, me lumia i laona na gabu, me tsirikaginia baa tana papi na Ketsa, mi koniqira na tinoni sui.

²⁰ Me goko vaga iani, "Iani nogo na gabu e manaliginia na taso aia God e naukolugamu, me ketsaligamu kamu muria."

²¹ Me tsirikagini baa goto na gabu tana Vale-polo, i tana ara totu na omea levelevo sui ara

gini aqo tana samasama vania God.

²² Tana nina Ketsa a Moses e varangi pipi na omea sui e kilia nomoa ke rutsu talu na gabu ti kara gini male i matana God. Me ti ke tau rutsu talu na gabu, me utu goto vania God ke nusiligira niqira sasi na tinoni.

Tana Mateana Nogo a Iesu Ti Aia e Gini Sese Mateqira Nida Sasi

²³ Igira na omea vaga girani, igira na nunuqira lee moa na omea manana ara totu i gotu, me kilia ke rutsu talu na gabu ti kara gini male. Migira na omea agana na totu i gotu, e kilia nomoa ke kesa na kodoputsa dou baa ti kara gini totu male saviliu i matana God.

²⁴ Rongona a Iesu Kristo aia e tau ba sage kesa tana Nauna Tabu ara aqosia moa na tinoni, vaga na nununa lee moa na Nauna Tabu manana e totu i gotu. Aia e sage ba saviliu nogo i baragata. Mi tana aia e totu kalina eni, me isutuguda i matana God.

²⁵ Pipi ngalitupa, aia na Mane Tabu Loki tana niqira lotu na Tsiu, e sage baa tana Nauna Tabu Loki Sosongo, kolua na gabuqira na omea mamauri lee ara gini kodoputsa tana bela tabu, me tau na gabuna segeni aia. Ma Iesu Kristo aia e tau sage baa ke gini sau segenina danga kalina vaga ara naua igira. Tagara.

²⁶ Rongona ti ke vaga ia, me kiligotoa laka a Iesu Kristo ke rota danga sosongo kalina tuu kalina e botsa na barangengo. Me tau vaga ia. Tana tagu eni nogoria, na tagu varangisia na susuina na barangengo, aia e laba kesa moa

kalina na seseana na mateqira na sasi sui tana reoana na gabuna segeni nogo ia.

²⁷ Pipi na tinoni sui, nina aqo ke mate kesa moa kalina, mi muri ti aia God ke pedea.

²⁸ Me vaganana goto a Iesu Kristo, aia e mate tana gai ulutaligu kesa moa kalina na seseana na matena niqira sasi na tinoni danga. Me sauba aia ke labavisumaitugua na rukanina kalina. Mi tana tagu ia, sauba aia ke tau sulungana mai na sesematena niqira sasi na tinoni. Ke mai matena moa ke vagamaurisigira igira ara totu pitua na maiana.

10

Na Aqona na Kodoputsa ni Oka E Tau Tugua Ke Veoligigira Niqira Sasi na Tinoni

¹ Na omea ara gini goko tana nina Ketsa a Moses, ara tau na pukuna manana na omea dou ara totu i gotu. Igira ara vaga na nununa pasapasa lee moa na omea dou sauba kara laba i muri baa. E kesa moa na atsana na kodoputsa ara savori sailaginia na ngalitupa ma na ngalitupa. Mi tana vatana na kodoputsa vaga girani, na Ketsa e tau moa tangomana ke mologotosigira na tinoni ara mai i matana God.

² Ti vaga tana vatana na kodoputsa vaga girani tangomana na tinoni kara gini male manana tania niqira sasi, me sauba e utu ke ngoligira goto na kilisasi i tobaqira. Me sauba ke tau goto kilia igira na manetabu kara savorigotoa na kodoputsa matena na sasi.

³ Me tau laba vaga ia. Na sauana na kodoputsa pipi ngalitupa vaga ia, e molovisu sailaginia moa i tobaqira na tinoni na papadana niqira sasi.

⁴ Rongona na gabuqira na buluka ma na naniqoti e tau tangomana ke veoligigira saikesa na sasi.

⁵ Aia nogoria na rongona ti kalina e varangi ke mai i barangengo a Iesu Kristo, maia e tsarivania God:

“Igoe o tau nogo ngaogira na kodoputsa ma na savori,

te o vangaraua vaniau inau kesa na konina tinoni.

⁶ Igoe o tau goto reingaoa kara gini kodoputsa na omea mamauri lee tana bela tabu, se kara gini savori gana na veoligiana na sasi.

⁷ Te inau au tuu, mau tsaria, ‘Iani nogo inau, niqiu God,

au totu vaninogoa na omea o kilia igoe,

vaga ara marenogoa tana Mamare Tabu, mara gini goko tana rongoqu.’ ”

⁸ Ma Iesu Kristo e tsari ida talua, “Igoe o tau kilia na savori, mo tau goto reingaogira na sausau, ma na gini kodoputsa na omea mamauri lee tana bela tabu, ma na savori gana na veoligiana na sasi.” Maia e gini goko vaga ia, atsa moa ti ara marenogoa tana nina Ketsa a Moses na aqosiana.

⁹ Mi muri, maia e tsaria, “Iani nogo inau, niqiu God, au totu vaninogoa na omea o kilia igoe.” Mi tana tsaqina goko vaga nogo ia, ti God e molo pukaligira sui na aqona na kesanina taso, me

turuvaginia na rukanina taso tana gabuna a Iesu Kristo.

¹⁰ Ma na rongona a Iesu Kristo e naua na omea God e kilia, te igita sui a gini male nogo tanigira nida sasi, tana sausau aia e nauginia na konina segeni kesa moa kalina tana gai ulutaligu.

Na Mateana a Iesu Aia Moa e Veoligigira Manana Nida Sasi

¹¹ Pipi sui niqira manetabu na Tsiu ara tuu mara naua niqira aqo tabu pipi dani. Migira ara sasaua kesa moa atsa na savori danga kalina. Ma na savori vaga gira e tau tangomana kara veoligigira saikesa na sasi.

¹² Ma Iesu Kristo aia e savori segenina kesa lelee moa kalina na mateqira na sasi sui. Ma na savori aia e naua e aqoaqo saviliu. Mi muri maia e ba totu kalavata i gotu tana madoana God.

¹³ Mi tana, aia e pipitu poi ke tsau kalina God ke livugira sui gana gala i vavana tuana, ma kara tseka vania.

¹⁴ Aia e sau segenina kesa lelee moa kalina, me gini molo gotosiginigira saviliu i matana God igira sui na tinoni aia e vulimalegira nogo tania niqira sasi.

¹⁵ Maia goto na Tarunga Tabu e pabogokona. Me tsarivaganana iani,

¹⁶ “Iani nogo na taso vaolu sauba kau naukologira kalina ke laba na taguna e tsaria na Taovia: sauba kau molo kalavatavigira niqiu ketsa tana kosuqira, ma kau maregira tana tobaqira.”

¹⁷ Mi muri maia e tsarigotoa,

“Me sauba e utu goto kau padavisugira niqira sasi
ma na omea seko sui ara naugira.”

¹⁸ Baa, me vaga ia, ti kalina God e nusiligigira sui nogo na sasi, me tau kiligotoa na savoriana babaa moa na kodoputsa ti kara gini tanusi na sasi.

Ida Gita ma Ka Sage Baa Varangisia God

¹⁹ Vaga ia, migamu na tasiqiu kamu dona dou, laka tana rongona nogo na mateana a Iesu tana gai ulutaligu te e gini manga vanigita na sage baa i matana God tana Nauna Tabu Loki Sosongo.

²⁰ A Iesu nogo e votia vanigita kesa na sautu vaolu, na sautu na mauri, gana na mani sage baa liusiana na polo katsi, aia na konina segeni nogo ia.

²¹ Kalina ia, igita a tamanina nogo nida Mane Tabu Loki, aia e reitutugugira nina tinoni God.

²² Ida gita, ma ka sage baa varangisia God tana tobalaka ma na tutuni manana, rongona na gabuna a Iesu Kristo e vulimalegita nogo tanigira nida sasi, me lesovigininogoa na konida na ko male dou.

²³ E dou igita ka tsotsovata kakai tana amesi igita a tamanina nogo, rongona God e utu ke tau manalia na omea aia e vekenogoa vanigita.

²⁴ Vaga ia, me dou igita ka vaipadagi, ma ka vaigaluvegi, ma ka madodo na vaisangagi tana aqo galuve.

²⁵ Ma ka laka na gato na labamai tana saikolu rongona na lotu vaga ara naua visana. Ka

vaikakaisigi babaa moa, rongona amu donagininogoa laka e varavara nogo ke labamai na Danina na Taovia.

²⁶ Rongona e tagara goto sa kodoputsa tango-mana ke veoligigira nida sasi ti vaga igita ka sasi babaa moa i murina igita a donagininogoa na manana tana rongona a Iesu Kristo.

²⁷ Me ti igita ka sasi babaa vaga moa ia, me kesa moa na omea e totuvanigita: maia na totupituana moa tana matagu na Dani na Pede sauba ke mai, ma na iruna na lake loki sauba ke ganigira igira sui ara peaa na mangana God.

²⁸ Igita a dona nogo laka kalina ti kesa tinoni ke peaa nina Ketsa a Moses, me utu goto kara gaea. Sauba kara pedematesia nomoa, tana susuligana niqira goko ruka se tolu tinoni ara sanga na donaginiaana laka e sasi manana aia.

²⁹ ?Me ti ke vaga ia, me laka nagua sauba ke laba vania na tinoni ti ke peaa na Dalena God, me ke tsogoritsunaa na gabuna nina taso vaolu God aia e vulimale vaninogoa nina sasi ia? ?Mi muri ke tuu, me ke peagotoa na Tarunga Tabu aia e vangalaka sosongo vaninogoa aia? !Tinoni vaga ia, sauba nomoa ke loki liuliu baa na kede ke gadovia aia!

³⁰ Rongona igita a donagininogoa aseia aia e tsaria na goko iani, “!Niqu nogo na pedegoto, minau sauba kau tangotugu!” Me tsarigotoa, “Na Taovia sauba ke pedegira nomoa nina tinoni.”

³¹ !Eo, na omea seko manana nomoa ti vaga kesa tinoni ke puka tana limana na God mmauri!

Igita Ka Tsotsovata Tana Nida Tutuni

³² Kamu padatugugira na omea ara laba vanigamu tana idana. Tana tagu ia, kalina God e vasini moa mararasigamu, mamu sage vaolu tana tutuni manana, mara gadovigamu na rota dangadanga, migamu amu tsotsovata moa tana nimui tutuni.

³³ Visana kalina ara tsirigamu malemale i mataqira na tinoni, mara rotasigamu sosongo. Me visana goto kalina amu tau sove na toturota koluaqira na kulamui ara rotasigira vaganana goto ia.

³⁴ Mamu rotapata kolugira goto igira ara totu tana vale sosori. Mi kalina ara laugira nimui omea sui, migamu amu gini mage moa, rongona amu dona laka amu tamanina nogo na omea dou sosongo baa, maia sauba ke totu saviliu.

³⁵ Vaga ia, ma kamu laka na pukavisu lee taniaa nimui tutuni, rongona sauba ke loki sosongo na peluna God ke sauvanigamu.

³⁶ Eo, e kilia nomoa kamu berengiti, ti kamu tangomana na nauana na omea God e kilia, ma na adiana na omea aia e vekea.

³⁷ Vaga ara marenogoa tana Mamare Tabu laka God e tsaria:

“Tagara ke tau oka sagata,
maia kesa laka ke mai sauba ke mai manana;
me utu goto ke kisa.

³⁸ Migira moa niqiu tinoni igira ara totugoto i mataqu,
sauba kara gini mauri saliu tana rongona niqira tutuni.

Me ti vaga ke kesa vidaqira ke pilovisu taniau tugua,

me sauba e utu goto inau kau reingaoa na tinoni vaga ia.”

³⁹ Migita a tau vaga igira na tinoni ara pilovisu tania God, mara baa tana rota saliu. Tagara. Igita a tutunina, migita a gini mauri tanusi nogo tanigira nida sasi.

11

Nina Aqo na Tutuni

¹ Nina aqo na tutuni, aia nogo na noru saikesaliana laka na omea igita a amesia sauba manana nomoa kara laba. Me atsa moa ti igita a tau vati reilakana kalina eni, ma norua moa laka ara totu pitugita manana.

² Igira na mumuada ni sau ara dou i matana God tana rongona nogo ara tutunina.

³ Igita goto a tutunina God, te igita a donaginia laka God e vusaginigira na gokona moa na omea sui i gotu mi lao. Eo, igira sui na omea igita a reiginia na matada God nogo e vusaginigira na omea igita a tau reiginia na matada.

Tugira a Abel ma Enok ma Noa Ara Tu Tutunina God

⁴ A Abel e tutunina God. Maia nogo na rongona ti aia e sauva vania God na savori e dou liusia na savori e sauva a Kain. Ma God e reingaoa nina savori a Abel, ti aia e gini totugoto i matana God. Me atsa moa ti a Abel e mate oka nogo, ma na turupatuna nina tutuni e tototu babaa moa.

⁵ A Enok goto e tutunina God. Maia nogo na rongona te e tau gadovia na mate. God e adidato mamuraia i konina i gotu. Na tinoni ara lalavea,

mara tau tsodoa iava, rongona God e adidatoa nogo i gotu. Tana Mamare Tabu igita a tsokoa laka kalina God e tau vati adidatoa moa a Enok i baragata, ma Enok e totugoto nogo i matana God.

⁶ Tau tangomana kesa tinoni ke dou i matana God ti ke tau tamanina na tutuni. Rongona ti aseki ke ngaoa ke dou i matana God, me kilia aia ke tutunina talu laka God e totu manana, me laka e dona na saupeluna vaniaqira igira ara lalavea.

⁷ A Noa goto e tutunina God. Maia nogo na rongona ti kalina God e parovatavia tana rongogira na omea aia e tau moa vati reigira. Maia e rongomangana moa God me tuu, me kavia kesa na vaka, maia migira sui nina tamadale ara sage i laona, mara gini mauri tania na obo loki. Migira na tinoni tavosi sui i barangengo e gadovigira na kede rongona ara sove na rongomangana God. Maia moa a Noa e totugoto i matana God rongona aia e tutunina.

A Abraham e Tutunina God

⁸ A Abraham goto e tutunina God. Maia nogo na rongona ti kalina God e raia ke tuu me ke baa tana vera i tana aia God e vekea laka sauba ke tusuvania, ma Abraham e rongomangana God, me mololea na verana segeni, me tuu moa me vano, me tau saikesa dona iava tana ke kalea.

⁹ Aia e tutunina moa God, te e ba totu tana vera God e vekevania, vaga moa na tinonina na veratavosi. Maia e tau goto gini boe na logoana kesa na valena dou. Me totu moa i laona na valepolo vaga ara naugotoa kaira a Isaak ma Jakob, kaira e kalekaira goto na veke God e nauvania a Abraham.

¹⁰ Rongona a Abraham e totupitua moa na sage kesa tana vera pukuga, aia God e vangarau manogatia me logonogoa i gotu, me utu saikesa ke tavui.

¹¹ Ma ko Sara na tauna a Abraham, aia goto e tutunina God, te e gini tiana kalina aia e dakidaki sosongo nogo me liusi oka nogo nina tagu na tamani baka. Maia e norua moa God ke manalia nina veke e nauvania a Abraham laka sauba kara ka tamanina kesa ka daleqira.

¹² Me atsa moa ti a Abraham e tuqatuqa mate nogo, mi konina segeni nogo ia ara botsamai na kukuana dangadanga, mara danga vaga nogo na veitugu i gotu ma na vatuna na one i tasi.

¹³ Na tinoni sui girani ara tutunina babaa moa poi ara mate. Mara tau vati reilakana moa na omea God e vekea vanigira. Ara morosigira baa ao moa, mara gini magemage. Mara reigadovi segeniqira mara koe vaga, "Igami ami tau tamanina sa veramami pukuga i lao eni. Ami totu tsinogo moa."

¹⁴ Kalina igira ara goko vaga ia, mi tana e gini labamaka laka ara lalavea moa na veraqira pukuga.

¹⁵ Mara tau goto padavisua na veraqira ni sau ara mololenogoa. Rongona ti vaga kara papadaa moa, me tau utu vanigira kara padangaoa laka kara visutugua i tana.

¹⁶ Me tagara. Ara pada sosongolia moa kesa na veraqira dou sosongo baa, aia nogo na vera e totu i gotu. Ma God e tau goto gini vangamaa tanigira kalina igira ara tuu mara tsarivanja, "Eo, igoe nogo nimami God igami." Rongona

aia e vangarau manogatinogoa vanigira kesa na veraqira loki i gotu.

¹⁷ A Abraham e tutunina God, mi kalina God e tovolea nina tutuni, maia e tau sove na savori vaniana God na dalena a Isaak. Atsa moa ti God e vekevaninogoa a Abraham laka sauba kara danga sosongo na kukuana, maia Abraham e tau sove na gini kodoputsa na dalena kesa moa.

¹⁸ God e tsari idanogoa na goko iani vania a Abraham, “I konina nogo a Isaak ti igoe ko gini tamanigira ke danga na kukuamu.”

¹⁹ A Abraham e tutunina moa i tobana laka ti vaga aia ke matesia a Isaak me sauba ke tau utu vania God na maurisivisuana. Mi tana goko, e tugua igita ka tsaria laka a Abraham e adivisu mananaa a Isaak tania na mate.

Tugira a Isaak ma Jakob ma Josep Ara Tu Tutunina God

²⁰ A Isaak goto e tutunina God. Maia nogo na rongona ti aia e tuu, me tabukaira a Jakob ma Esau, kaira na dalena, me taso a vanikaira na omea dou kara ka tamanina i muri.

²¹ A Jakob goto e tutunina God. Maia nogo na rongona ti, idavia na mateana, aia e tuu, me tabugira pipi na dalena sui a Josep. E tatango vataragi tana gana itoro, me nonginongi vania God.

²² A Josep goto e tutunina God. Maia nogo na rongona ti kalina e varangi nogo ke mate, maia e kate idanogoa na vanoaqira na tinoni ni Israel tania na vera ni Ejipt, me tsari manogati vanigira laka kara tau padalea na adiana na

sulina kolugira, kalina igira kara tuu na boliligi tania na Ejipt.

A Moses e Tutunina God

²³ Kaira na tamana ma na tinana a Moses ara ka tutunina God. Maia nogo na rongona ti kalina e botsa ka daleqira, mara ka reia laka e rereidou sosongo na baka, mi kaira ara ka tau gini matagu na peana nina ketsa na taovia tsapakae ni Ejipt. Mara ka tuu mara ka ba molopoia na baka. Mi laona e tolu na vula aia e totu popoi tana.

²⁴ A Moses goto e tutunina God, mi kalina aia e mane loki nogo, me tau ngaoa laka kara soaginia aia na dalena na dalena daki na taovia tsapakae ni Ejipt.

²⁵ E padangaoa baa na rota koluagira nina tinoni God, liusia na totu tana mage seko kesa tana tagu tetelo moa.

²⁶ E padalokia baa na gini rota niqira goko pea ara nauvania tana rongona aia e tutunina laka sauba ke labamai na Mesia, liusia baa na tamaniana na qolo ma na omea dou sui i laona na Ejipt rongona aia e kalea moa na peluna sauba God ke tusuvania.

²⁷ A Moses e tutunina God, me tuu, me mololea na vera ni Ejipt, me tau matagunia na korena na taovia tsapakae. Maia e tau goto morovisu. E vano saviliu, vaga moa ti aia e morosinogoa God.

²⁸ Rongona nogo a Moses e tutunina laka God sauba ke maurisigira nina tinoni tania na limaqira na Ejipt, ti aia e raigira na tinoni ni Israel kara matesia na sipi. Ma na gabuna kara tsirikaginia tana banina na valeqira, rongona na Angelo na Labumate ke liusaviliu baa tania na

valeqira, me ke gini tau labumatesigira na baka mane botsa ida i laoqira na Israel.

²⁹ Migira na tinoni ni Israel ara tutunina God. Maia nogo na rongona te ara gini tangomana na liusavu tana Tasi Tsitsi vaga moa ti tana kao mamatsa lee. Mi kalina igira na Ejipt ara tovoa laka kara liusavu mamatsa goto, ma na tasi e saivisitugua mara lulumi sui i levugana na mao.

³⁰ Na tinoni ni Israel ara tutunina God. Ti kalina igira ara liupolia na vera ni Jeriko i laona e vitu na dani, maia e sangagira, me tavongani tatsora lee na baravatuna na vera loki ia.

³¹ Ko Reab na rebi e tutunina God. Maia nogo na rongona te aia e soalakakaira baa i valena kaira ruka na mane ni Israel ara ka mai na tuviana na vera ni Jeriko. Maia e gini tau sanga na mate koluaqira na tinoni ni tana ara peaa na mangana God.

Mara Danga Goto na Tinoni ni Sau Ara Tutunina Kakai

³² ?Me gua? ?Laka amu ngaogotoa kau soa vanigamu na soaqira goto ke visana? Mau tau nogo tamani tagu kau gini turupatuna tana rongoqira a Gideon, ma Barak, ma Samson, ma Jepta, ma David, ma Samuel, migira na propete.

³³ Igira sui ara tutunina God, mara gini tangomana tana vailabu, mara sugutigira danga na vera loki. Ara naua na omea e goto i matana God, mara gini adia na omea God e vekea. Ara vongo kapusia na mangaqira na laeone kara gini tau veigaa.

³⁴ Mara matesia na iruna na lake loki, mara pitsa tania na mate tana isi. Ara maluku lee

tana idana, mi muri mara malagai mara susuliga sosongo tana vailabu, mara tulusigira niqira malagai na vera tavosi.

³⁵ Ara matesigira visana ma God e maurisivi-sugira mara visutugu i konina na tinaqira.

Mara visana igira na gala ara tangoligira mara raigira kara tiatagara niqira tutuni, migira ara sove mara tami moa kara rarusi matesigira, rongona ara dona nogo laka sauba kara mauriv-isu kesa tana mauri dou baa i muri.

³⁶ Mara visana ara tsirigira, mara rarusigira kakai tana rongona niqira tutuni. Mara visana ara sorigira mara tsonigira tana vale sosori.

³⁷ Visana ara taimatesigira, mara visana ara girikutigira, mara visana ara matesiginigira na isi. Visana ara tau tamanina sa niqira omea mara gini pipisi moa na kokorana na sipi se na naniqoti, mara rotasigira mara sekoli sosongoligira.

³⁸ Eo, igira ara tinoni dou sosongo, me tau ulagana kara totu i laogira na tinoni sasi ni barangengo. Ara liu bamai vaga moa ti ara tinoni tsinogo i laona na legai mangu mi tana vungavunga, mara mauri moa tana vatuluma mi tana babana na kao.

³⁹ Igira sui na tinoni vaga girani, ara dou nogo i matana God rongona ara tutunina aia. Mara tau moa vati adia na omea God e vekea. Tagara.

⁴⁰ Rongona God e padagita goto igita, maia e vangaraua kesa na omea ke dou baa vanigita sui. E ngaoa igita sui kolu ka sangapata na totugoto saikesa i matana God.

12

Igita Ka Moro Tatavata Baa i Konina a Iesu ma Ka Tutunina

¹ Migita, e kesa na alaala loki gada sasanga ara idavigita tana tutuni, mara totu poligita. Vaga ia, me dou ti ka tsoniligigira pipi sui na omea ara dona kara tukapusigita tana sautu dou, ma na sasi igita a lavu na nauana. Ma ka madodo na ulo babaa muria na sautu God e molovanigita.

² Igita ka moro tatavata baa moa i konina a Iesu. Rongona i konina nogo ia e vataragi nida tutuni tuu tana tuturigana me ke tsau baa tana susuina. A Iesu aia e tau sove na mate tana vangamaa tana gai ulutaligu rongona e dona nogo laka na mage loki e totupitua. Mi kalina eni, aia e totu tana madoana God i baragata.

³ Kamu padatugugira na rota sui ara gadovia a Iesu, ma nina berengiti kolugira na tinoni sasi ara tovokakaia na tukapusiana aia. Vaga ia, migamu kamu laka na qisi ma na pukavisu lee.

⁴ Rongona tana nimui vailabugi igamu koluana na sasi, igamu amu tau vati reoa moa na gabumui.

God e Tamia Ke Gadovigita na Rota Ke Gini Sasanigita

⁵ ?Me laka amu padalenogoa na tsaqina goko tana Mamare Tabu, i tana God e kakaisiginigamu vaga nogo na dalena? I tana aia e tsarivaganana, "Dalequ, ko laka na qisi kalina ke totosasaga vanigo na Taovia.

Mo ko laka goto na gini melu kalina aia ke kedego.

6 Rongona na Taovia e dona ke totosasaga vanigira sui igira aia e galuvegira, me ke kedegira sui igira aia e tamia kara lia na dalena.”

7 Kamu tami dou moa vania na rota ke gadovigamu, rongona i tana nogo e sauvulagia laka God e sasanigamu vaga nogo na dalena. ?Me laka iava amu reinogoa ke kesa na baka na tamana e tau dona ke kedea visana kalina rongona ke sasaniam?

8 Me ti vaga God ke tau kedegamu igamu vaga aia e kedegira pipi sui na dalena, me vaga moa ti igamu amu tau na dalena manana ia, mamu vaga moa ti na dalena tsamu lee moa.

9 Kalina igira na tamada igira ara vasugita ara kedegita, mi tana igita a gini kukuni tanigira. ?Megua ti igita ka tau tami dou baa vania na Tamada i gotu ke kedegita rongona ka gini mauri saliu i konina?

10 Igira na tamada ara vasugita ara kedegita kesa tagu tetelo moa, vaga ara pada e dou kara naua. Maia God e kedegita rongona ke gini dou nida sasaga, ma ka gini tamanipata tana nina sasaga laka segeni nogo ia.

11 Kalina aia e kedegita, igita a gini melu, ma tau gini mage. Eo, mi muri moa, ti igira e gini goto niqira sasaga rongona God e kedegira, igira moa kara adia na peluna na mauri tana rago ma na goto i matana God.

Igita Ka Parovata Dou

12 Vaga ia, ma kamu saukaegira na limamui labelabe, ma kamu kakaisigira na tuturumui matemateaga.

¹³ Kamu gotosia na sautu tana kamu liu, rongona kara tau pitsa na tuamui matemateaga. Kamu nauvaganana ia, me sauba kara gini susuliga dou tugua.

¹⁴ Kamu tovokakaia na totu tana rago kolu-aqira na tinoni sui, ma kamu tovoa na mauri tobamale pipi kalina, rongona sauba ke utu vania kesa na reiana na Taovia ti vaga ke tau male na tobana.

¹⁵ Kamu parovata dou, kamu tau pilovisu tania nina vangalaka God. Nina sasaga kesa ke laka na lia vaga na gai vavai. Kalina na gai ia e dato loki, ma na vavaina e sekoligira na tinoni tavosi.

¹⁶ Eo, kamu parovata dou. Ke laka goto kesa i laomui na totu matengana na nauseko, se na padaleana God vaga e naua a Esau i sau. Aia na baka botsa ida, me laka sauba ke adidatoa nina omea sui na tamana. Me kesa dani kalina aia e vitoa mate me ngaoa ke mutsa, ti aia e tuu me gini pelugana mutsa konina na tasina nina omea sui sauba ke adidatoa i muri.

¹⁷ Mamu dona nogo nagua e laba i muri. Kalina aia a Esau e ngaoa laka na tamana ke tabua me ke tangoligira nina omea sui, mi tana e utu nogo. Me atsa moa ti a Esau e ba ngangai loki konina tamana i muri, mi tana e utu vaninogoa na tamana ke olia na omea e tusu suinogoa vania a Jakob na tasina.

¹⁸ Baa, migamu, amu tau mai varangisia moa kesa na omea e tau utu na peleana, vaga igira na tinoni ni Israel i tuana na vungavunga ni Sinai. I tana e iru na lake loki, me rodo pulipuli, me tulonga na legai loki,

¹⁹ me tangi na tavuli, ma na gokona kesa. Mi kalina igira na toga tana ara rongomia na goko ia, mara nongikakaia God laka kara tau goto rongomia ke kesa goto na tsaqina goko vaga ia.

²⁰ Rongona ara gini novo sosongo na rongomiana na omea vaga aia e tsarivanigira, "Atsa moa ti vaga sa omea mamauri lee ke pelea moa na vungavunga iani, ma nimui aqo igamu kamu taimatesia."

²¹ Ma Moses goto e gini matagu loki na reiana na omea mataguniga vaga ia, me tsaria, "Inau au matagu sosongo mau gariri!"

²² Tagara, migamu amu mai nogo varangisia na Vungavunga Sion, ma na verana na God mamauri, aia na Jerusalem ni gotu, kolugira na toga na angelo ara magemage i laona.

²³ Igamu amu sagemai nogo tana saikolu na dalena God, igira God e mare sui nogo na soaqira i baragata. Mamu mai konina God, aia e pedegira na tinoni sui, mi konina na tidaoqira na tinoni dou ara totu nogo i matana God.

²⁴ Igamu amu mai nogo i konina a Iesu. Aia nogoria e turigaa vanigita na taso vaolu, ma na gabuna aia e reoa e susuliga liusia baa na gabu e reoa a Abel i sau.

²⁵ Vaga ia, ma kamu parovata dou, ma kamu laka sove na rongomiana God kalina aia e goko vanigamu. Kamu laka goto na reinunu i koniqira na tinoni ni Israel i sau. Igira ara tau tangomana kara taopoi tania nina kede God kalina ara sove na rongomiana a Moses kalina aia e goko vanigira tana asana God ieni i lao. !Migita goto sauba ke utu vanigita na taopoi tania nina

kede God ti vaga igita ka sove na rongomiana aia e gokomai talu i gotu!

²⁶ Kalina God e goko i sau, ma nina goko e kasilia na barangengo popono. Mi kalina eni aia e vekea me tsaria, “Sauba ke kesa goto kalina kau kasilia, me tau na barangengo moa, na baragata goto.”

²⁷ Ma na tsaqina goko vaga ia “ke kesa goto kalina” aia e saumakalia laka sauba God ke kasiligira na omea vovola sui, ma kara viri nangaligi sui lee. Migira moa na omea ara tau dona na aligiri sauba kara totu kalavata.

²⁸ E dou ti igita ka soadoua God rongona aia e tusuvanigita na vera e utu na kasiliana. Eo, ka tsonikaea God ma ka aqodou vania tana kukuni ma na matagu,

²⁹ rongona nida God e vaga saikesa na lake loki e dona ke gani poponoa na omea sui.

13

Visana Goto na Totosasaga

¹ Kamu vaigaluvegi babaa, rongona amu tamatasi nogo i laona a Iesu Kristo.

² Kamu madodo na soalakaqira baa i valemui igira na tinoni ara labavoo i veramui. I sau visana tinoni ara nauvaganana ia, mara gini soalakagira na angelo, mara tau nomoa reigadovigira.

³ Kamu padagira igira ara totu tana vale sosori, vaga moa ti igamu goto amu totu kolugira tana vale sosori. Kamu padagira igira ara rota, vaga moa ti igamu amu rota vaga goto igira.

⁴ Na tauga na omea loki manana, me dou ti igira na tinoni sui kara kukuni tania. Migamu na mane tauga ma na daki tauga kamu manalidoua nimui veke amu naua tana tauga. Sauba God ke kedegira igira ara vainausekoligi, migira ara kiboga.

⁵ Kamu laka na kiliqolo sosongo. Ke dou moa na tobamui ti nagua kamu tamanina. Rongona God e tsarinogoa, “E utu kau mololegamu. Me utu goto kau tsonilegamu.”

⁶ Vaga ia, me ida gita ma ka malagai na tsariana tana gokona na Linge Tabu, “Na Taovia niqū sasanga, me utu kau matagu.

?Nagua tangomana kesa na tinoni lee ke naua vaniau?”

⁷ Kamu padavisugira na tinoni loki ara ida vanigamu, igira ara gini goko vanigamu na gokona God. Eo, kamu padavisua e koegua na mauriqira ma na mateaqira igira. Kamu reinunu i koniqira, ma kamu tutunina vaga igira ara tutunina.

⁸ A Iesu Kristo e tau dona na oli, aia e atsa vaga moa inoa, mi dani eni, mi tana dani ma na dani.

⁹ Kamu laka na tamivaniana pipi na vatana na sasani bubulega ke raqa sasiligamu tania na sautu dou. Nina vangalaka moa God e dona ke sangagita ti ka gini tukakai, ma tau gini tukakai tana muriana moa na vali tana rongona na mutsa. Migira ara muria na ketsa ma na vali vaga gira e tau lelee pelugira sa omea.

¹⁰ Igira na manetabu ara naua babaa moa na aqo tabu i laona niqira valelotu na Tsiu, e tau

tugugira igira na ganiana na omea igita a gini savori tana nida bela tabu igita.

¹¹ Niqira Mane Tabu Loki igira na Tsiu, niqira aqo kara adisagea na gabuqira na sipi ma na naniqoti i laona na Nauna Tabu Loki Sosongo, gana na savoriana mateqira na sasi. Mi muri mara adia na lakana na sipi ma na naniqoti i taba tania na vera loki, mara kodogira i tana.

¹² Aia nogoria na rongona ti a Iesu goto e mate i taba tania na matsapana na vera loki, ma na gabuna segeni goto nogo ia e malesiginigira na tinoni tania niqira sasi.

¹³ Ida gita ma ka vano kolua a Iesu i taba tania na vera loki, ma ka sangapata kolua tana nina vangamaa.

¹⁴ Rongona igita a tau tamanina kesa na verada manana ieni i lao i tana igita ka dona na totu saviliu. Migita a lalavea moa kesa na verada dou baa aia God sauba ke sauvanigita.

¹⁵ Vaga ia, migita a tutunina nogo a Iesu Kristo, nida aqo ti ka tsonikae sailaginia God ngiti nida savori vaniana. Maia nogoria igita a naua pipi kalina igita a koevulagia laka a Iesu aia nogo e Taovia.

¹⁶ Kamu laka na padaleana na nauana na aqo galuve, ma na vaipatagi nimui omea kolugira igira ara tau tamanina sa omea, rongona na vatana na savori vaga nogo girani God e reingaoa.

¹⁷ Kamu rongomangaqira gamui ida tana lotu, ma kamu naua na omea ara ketsaliginigamu. Igira ara tau kuti na reitutuguana na maurina na tidaomui, rongona e kilia igira kara tsaritu-

tugua vania God tana rongona niqira aqo ara naua. Me ti vaga igamu kamu rongomidoua na mangaqira, me sauba igira kara gini mage na nauana niqira aqo. Me ti vaga igamu kamu tau rongomangaqira, me sauba igira kara gini melu na nauana niqira aqo, me utu goto ke pelugamu sa omea.

¹⁸ Kamu tau mololea na nonginongi sailagi vanigami. Igami ami dona segenimami laka e male saikesa i laona na tobamami, rongona ami tovoa moa na nauana pipi kalina na omea e dou.

¹⁹ Au ngasugamu kakai baa, ke laka tagara kamu nongia God ke sangaau inau, me ke tau oka ma kau visubatugua i konimui.

E Nongia God Vanigira

²⁰ Inau, au nongi sailaginia God vanigamu sui. Aia God na Taovia na Rago, maia nogo e maurisivisua a Iesu Kristo nida Taovia tania na mate. Maia nida Reitutugu Sipi Loki Tsapakae manana rongona e reoa na gabuna segeni ke gini tukakai saviliu na taso vaolu.

²¹ Eo, au nongikakaia nida God, laka aia ke vangalaka vanigamu pipi tana omea dou sui amu kilia vania na maurimui, rongona kamu gini tangomana sailagi na naudouana na omea aia e kilia. Me kolua a Iesu Kristo aia God ke manalia i laoda na omea sui aia e reingaoa. !Ka tsonikaea a Iesu Kristo na dani ma na dani! Amen.

Na Susuina na Leta

²² Igamu na tasiq, au ngasugamu kakai, kamu berengiti na rongomiana na omea au marevanigamu tana leta kurikuri iani.

²³ Au ngaoa kamu donaginia laka aia a Timoti na tasida, e rutsu nogo tania na vale sosori. Me ti vaga aia ke labamai tsaku i koniqu, me sauba kau ngasua ke dulikoluau kalina kau tu na baa na reiamui igamu.

²⁴ Au nongigamu kamu tsarivanigira sui gamui ida tana lotu, migira sui goto nina tinoni God ara totu kolugamu i tana, laka inau au padaloki sosongoligira. Igira goto na tasida Kristiano ara totu i Itali, ara padalokigamu goto igira.

²⁵ Au nongia God ke vangalaka vanigamu sui.

Ghari Bible

Ghari: Ghari Bible (Bible with Deuterocanon)

copyright © 1998 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ghari

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 2 May 2025 from source files
dated 3 May 2025

eb379363-fbdd-532b-81c1-eb5fe7aa36a9